

ERIARVOISUUDEN POLTTOPALLO

TEEMAT:

KOHDERYHMÄ: 7 +

KESTO: 30 MIN

MITÄ: POLTTOPALLO + LIHASKUNTOLIIKKEET PAREITTAIN

VÄLINEET: PALLO, TÖTSÄT TAI PIIRRETTY ALUE RAJANA

KUVAUS: ERIARVOISUUDEN POLTTOPALLOSSA TUODAAN ESILLE PELIN KAUTTA ERI RYHMIEN SEKÄ SUKUPOULTEN VÄLISTÄ ERIARVOISUUTTA JA NIIDEN VAIKUTUSTA MAHDOLLISUUKSIIN JA OSALLISUUTEEN. LOPUSSA PELATAAN PELI, JOSSA JOKAINEN SAA NAUTTIA SAMOISTA OIKEUKSISTA, ILMAN SYRJINTÄÄ.

TUNNIN TAVOITTEET:

1. FYYSISET JA TÄIDOLLISET: REAKTIONOPEUS / PALLON HEITTO SEKÄ KOPPI / KETTERYYS

2. TIEDOLLISET: SÄÄNNÖT / PELIN LUKUTAITO / TAKTIKOINTI / PELI HAVAINNOLLISTAA TEEMOJA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEISTA: ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN, SUKUPOULTEN TASA-ARVO SEKÄ LAADUKAS KOULUTUS / TIETOISUUDEN KASVAMINEN NÄISTÄ KYSEISISTÄ TAVOITTEISTA SEKÄ TEEMOIHIN ELÄYTYMINEN

3. SOSIAALISET JA EMOTIONAALISET: RYHMÄSSÄ TOIMIMINEN / YHTEISÖLLISYYS / HAUSKAN PITO / TOISEN ASEMAAN ASETTUMINEN / EMPATIA

OHJEET:

Pelissä on neljä (4) eri variaatiota (variaatiot selitettyinä alla). Polttopallossa mukana olevat pelaajat pelaavat ringin sisäpuolella ja yrittävät polttaa muita pelaajia (pelissä kaikki ovat vastaan kaikkia). Pelissä on vain yksi pallo. Pelaaja palaa, kun toinen pelaaja osuu pallolla pästä alaspäin. Myös heittäjä voi palaa, jos toinen pelaaja ottaa pallosta kopin. Kun pelaaja on palanut, mennään pelialueen ulkopuolelle tekemään pariliikkeitä. Kolmessa ensimmäisessä variaatiossa kaikki eivät saa heti osallistua polttopalloon, vaan tekevät toiminnallisia pariliikkeitä piirin ulkopuolella. Viimeisessä variaatiossa kaikilla on oikeus pelata alusta asti.

Polttopallon sisärinki edustaa toimintoja ja palveluita kuten koulua, työllistymistä ja terveydenhuoltoa. Pariliikkeet edustavat raskasta maatalous-, palvelu- ja kotityötä. Polttopalloa pelaavat edustavat etuoikeutettuja, joilla on oikeus ja pääsy yhteiskunnan toimintojen ja palveluiden piiriin. Pariliikkeitä tekevät edustavat altavastajia, joilla palveluiden ja toimintojen piiriin pääseminen on vaikeammin tavoitettavissa tai estynyt.

Pelin ideana on tuoda toiminnallisuuden kautta Kestävän Kehityksen tavoitteiden teemoja esille: laadukas koulutus, sukupuolten tasa-arvo ja eriarvoisuuden vähentäminen.

Pelin päätteeksi käydään lyhyt keskustelu, mitä ajatuksia peli herätti. Miten omalla toiminnalla voidaan edistää tasa-arvoa?

VARIAATIOT:

Variaatio 1. Naiset ja miehet

Ensin ainoastaan pojat/miehet menevät pelikentälle pelaamaan polttopalloa. Tytöt/naiset jäävät ringin ulkopuolelle tekemään pariliikkeitä. Tällä konkretisoidaan sukupuolten välistä epätasa-arvoa. Monissa maissa sukupuolten tasa-arvossa on paljon parannettavaa. Vielä nykyisinkin naiset ovat monella tapaa riippuvaisia miehistä niin taloudellisesti kuin sosiaalisesti. Rärkeimmillään naisilla ei ole pääsyä koulutukseen, työmarkkinoille tai oikeutta yksityisomistukseen. Rakenteet pitävät yllä epätasa-arvoa ja miesten valta-asemaa. Myös Suomessa on epäkohtia sukupuolten välisessä tasa-arvossa. Kun pelissä tullaan poltetuksi, siirrytään naisten joukkoon tekemään pariliikkeitä. Muutaman minuutin pelin jälkeen vaihdetaan osia ja molemmat sukupuolet saavat kokemuspohjan "oikeuksien epäämisestä". Eli naiset kentälle ja miehet ulkopuolelle.

Variaatio 2. Koulutus

2/3 pelaajista pelaavat ringin sisällä ja 1/3 pelaajista jää ulkopuolelle tekemään pariliikkeitä.

Polttopalloa pelaavat edustavat niitä, jotka saavat käydä koulua. Ringin ulkopuolella olevat edustavat koulutuksen ulkopuolelle jääneitä. Sukupuolten eriarvoisuus näkyy kehittyvien maiden koulutusmahdollisuuksissa esim. tyttöjä syrjivänä, kun taas länsimaissa pojilla on suurempi riski koulupudokkuuteen. Muita koulutukseen vaikuttavia ongelmia ovat köyhyys, sodat sekä puutteellinen infrastruktuuri, pitkät koulumatkat ja koulujen puuttuminen syrjäseuduilta.

Variaatio 3. Pakolaiset ja kantasuomalaiset

Tämä variaatio kuvastaa erilaisia lähtökohtia pakolaistaustaisille ja kantasuomalaisille. Kantasuomalaiset ovat valmiina palveluiden piirissä, mutta pakolaisten täytyy aloittaa elämä täysin alusta pala palalta. Yhä enemmän nykypäivänä pakolaisuuden syynä on ilmastonmuutos, joka pakottaa ihmisten jättämään kotinsa, kun konfliktit ja luonnonkatastrofit omassa maassa eivät salli heidän jäädä.

HUOM! Tässä variaatiossa, kun polttopallossa joku palaa, kukaan ei tipu ringistä pois vaan ringin ulkopuolella oleva "pakolainen" pääsee ringin sisälle peliin mukaan. Kierrosta pelataan niin kauan, että kaikki pakolaiset on saatu ringin sisälle "palveluiden piiriin". Odotellakseen rinkiin pääsyä "pakolaiset" tekevät pariliikkeitä.

Variaatio 4. Ideaali maailma

Viimeisessä variaatiossa kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet ja lähtökohdat osallistua peliin. Kaikki ovat alusta saakka pelissä mukana. Kun polttaja osuu, tippuu ulkopuolelle tekemään pariliikkeitä. Tässä variaatiossa tarjotaan kuitenkin aina toinen mahdollisuus! Kun "oma polttaja" palaa, saa palata itse takaisin peliin. Muista siis kuka sinut poltti!

PARILIIKKEET:

Liike 1. :

Pallon vienti sivukautta selän takana olevalle parille (selät vastakkain), suuntaa vaihtaen

Liike 2. :

Pallon vienti parille pään yläpuolelta ja jalkojen välistä, suuntaa vaihtaen

Liike 3. :

Pallon vierittäminen parille punnerrusasennossa ristikkäiselle kädelle

HUOM! Jos polttopalloon haluaa lisää haastavuutta voi sääntönä olla heittäminen ainoastaan heikolla kädellä tai heittäminen yhdellä jalalla seisten.

Ohjaajan tulee myös huomioida, että ryhmässä kaikki saavat tasapuolisesti olla niin "etuoikeutettujen" (polttopalloa pelaavat) kuin "altavastajien" (pariliikkeitä tekevät) roolissa.

HARJOITTEEN PURKU:

Kun kaikki neljä variaatiota on pelattu, käydään lopuksi lyhyt loppukeskustelu. Ohjaaja voi kysyä seuraavan tyyppisiä kysymyksiä:

- Miltä roolit etuoikeutettuna ja altavastajana tuntui?
- Mitä muita esimerkkejä epätasa-arvosta ryhmien välillä löytyy tosielämästä?
- Miten pystymme omalla toiminnallamme edistämään tasa-arvoa maailmassa?

Ohjaajan loppukoonti:

"Asenteidemme ja toimintamme kautta olemme osallisia vallan ja resurssien jakautumiseen, oikeudenmukaisesti tai epäoikeudenmukaisesti. Eriarvoisuutta voit vähentää:

1. Haastamalla vallitsevat stereotyyptit eri ihmisryhmistä sekä mielikuvat ja käsitykset kehitysmaista.
2. Arvioimalla mielikuvia meistä itsestämme sekä Suomesta ja länsimaista.
3. Puuttamalla kaikenlaiseen havaitsemaasi syrjintään ja yritä ymmärtää syrjinnän rakenteita.
4. Pohtimalla omaa roolia eri-arvoisuuden tuottajana.
5. Pohtimalla omia valintoja, jotka saattavat syventää globaalia eriarvoisuutta."

